

Gerçek

12 Eylül Sonrasında Politik Birlik Sorunu Ve TSİP'in Girişimleri

Türkiye işçi sınıfı politik hareketinin birliği sorunu dün olduğu gibi bugün de önemini korumaktadır.

Hareketin bölünmüşlüğü'nün giderilerek merkezileşmenin sağlanması ve ideolojik birlik temelinde örgütsel birliğin oluşturulması için başından beri ilkesel ve kararlı bir tutum içinde olan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, birlik politikasını ve bu kapsamdaki çalışmalarını 12 Eylül darbesinden bu yana da sürdürmeye devam etmiştir.

Bazı yayın organlarında politik birlik konusunun net olmayan ve anlaşılması güç ifadelerle dile getirilmesi nedeniyle, meseleyle açıklık getirmek için, TSİP'in darbeden bu yana girişimlerini burada kısaca ele almak istiyoruz.

TSİP yetkilileri 12 Eylül darbesini izleyen ilk hafta içinde sözlü olarak ilettikleri ortak bir konferans önerisini daha sonra yazılı bir mektup halinde tekrarlamışlardı. Aşağıda okuyacağınız mektup TKP ve TIP yönetimlerine yazılmış olup Devrimci Demokratlar'a da bir kopyası verilmişti.

"Yoldaşlar,
Zaten gündemde olan "komünist hareketin birliği" ve "faşizme ve siyasal gericiliğe karşı demokratik birlik cephesinin oluşturulması" konuları, 12 Eylül darbesinden sonra çok daha büyük önem kazanmıştır. Buna karşılık partilerimiz arasında sözü edilen konularda sürdürülmekte olan görüşmelerde ve ilişkilerde, özellikle 12 Eylül sonrasında küçümenecek aksamarlar ve olumsuzluklar meydana geldiği bir gerçektir.

Her iki konunun da Partilerimiz arasında, önemlerine yakışır şekilde acilen ele alınmaları için önerilerimiz şunlardır:

I. Politik Birlik Sorunu:
Kanımızca, konu, görüşülmek ve birleşme programı hazırlamak amacıyla, üç parti -Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi- arasında düzenlenecek bir toplantıda ele alınmalıdır. Böyle bir toplantı için önerilerimizi şöyle özetleyebiliriz:
-Toplantının gündemi:

●Partilerimizin birleşmesinin ideolojik temelini belirleyecek olan birleşik parti programının görüşülmesi.

●Geniş yığınların gözünde büyük değeri olan böyle bir politik-örgütsel

birliğin hızla gerçekleştirilmesi için gerekli teknik yöntemlerin saptanması; ve birleşmenin işçi sınıfı hareketimize azami sıcramayı getirmesi için zorunlu bütün hususların görüşülmesi,

●Birleşme sürecini kapsayan ortak çalışma programının hazırlanması,

●Birleşme süreci programını uygulamakla görevli, üç partinin temsilcilerinden meydana gelecek, üst ve daha alt kademedeki gecici komitelerin oluşturulması.

Birleşik partinin programıyla ilgili gündem maddesi Komünist Manifesto'dan bu yana klasikleşmiş ve Lenin'in "RSDİP'nin 1899 Program Taslağı Üzerine" başlıklı yazısında geliştirdiği Marksist-Leninist kurallar doğrultusunda ele alınmalıdır.

Bu kurallar çerçevesinde, program tartışmalarına giriş niteliği taşıyacak başlıca görüşme konuları şu şekilde belirlenebilir:

A-Temel Tespitler:

●Türkiye'nin ekonomik gelişiminin temel karakteri,

●Kapitalizmin kaçınılmaz sonu, ekonomik gelişmenin temel kanunu, üretici güçler-mülkiyet ilişkileri çelişkinin sosyalizme geçmeyi zorunlu kılması,

●Bu sosyal gelişimin başını çeken sınıf olarak: Proletarya,

●Proletaryanın azami hedefi: Komünist toplum.

●Proletarya hareketinin enternasyonalist niteliği,

●Proletarya hareketinin belirleyicisi: Siyasal iktidar mücadelesi.

B-Tartışma Konuları:

●Sınıf mücadelemizde karşı güçlerin belirlenmesi; emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazi ile onun sınıf ittifakları,

●Proletaryanın müttefikleri ve cephe sorunu,

●İktidar için temel parolamız,

●İktidar ve aşamalar sorunu,

●Ulusal sorunun Türkiye'de somutlanması ve ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesi,

●Faşizmden çıkış sorunu ve anti-faşist cephe,

●Sosyalizm mücadelesiyle güncel demokratik mücadele bütünlüğünün günümüz Türkiye'sinde biçimlenmesi,

●Sapmalar ve sosyal demokrasi örneğindeki tutum.

C-Birleşik Parti Programının Somutlanması:

●Bu ve benzeri konuların tartışılıp görüş birliğine ulaşılmasından

sonra, iktidar programının, siyasal, ekonomik ve sosyal hedeflerinin belirlenmesine geçilmelidir.

Taraflar gerek bu konularda, gerekse gündemin diğer maddeleri hakkında ilgili öncalışmalarla toplantıya geldikleri takdirde, görüşmelerin daha verimli kılınması mümkün olacaktır.

Teknik Sorunlar

●Toplantının Yeri:

(.....)

●Toplantının Tarihi:

Toplantı mümkün olduğu kadar erken gerçekleştirilmelidir. Partilerin gerekli öncalışmalarını tamamlamaları ve toplantı yerinin, gündeminin belirlenip hazırlanması için bizzat ay yeterlidir. (.....)

●Toplantının Hazırlanması:

Her partiden toplantının hazırlanmasıyla sorumlu ve yetkili bir merkez yöneticisi, bu yazımızın ele geçmesini takiben biraraya gelmelidir. (.....) Taraflarca kabul edildiği takdirde, hazırlık toplantısının organizasyonu tarafımızca gerçekleştirilebilir. Bu ön toplantıda, birleşme görüşmelerinin kuralları, tekniği, gündemi ve diğer yönleri belirlenip bir protokolle saptanmalıdır.

Mektubun sonraki bölümünde TSİP'in Anti-Faşist Cephe ve Demokratik Birlik Konusundaki önerisi yeralmaktadır. Bu yazımızın konusu "Siyasi Birlik" olduğu için mektubun adı geçen bölümünü yayınlamaya gerek görmüyoruz.

Bu mektuba Türkiye İşçi Partisi yöneticisi arkadaşlar verdikleri yazılı cevapta teknik güçlükler nedeniyle bu çalışmaların şimdilik ertelenmesini önerdiler. Türkiye Komünist Partisi ise yazılı ya da sözlü herhangi bir cevap vermedi.

TSİP söz konusu önerileri taraflara aktardığı günlerde TSİP'in ve TIP'in Türkiye'deki yöneticileri bir araya gelerek her iki partinin birleştirilmesi meselesini görüştüler. Bu meselenin acilen çözüme ulaştırılması görüşünden hareket ederek bir "ön protokol" hazırladılar ve karşılıklı olarak imzaladılar. Bu protokolle şöyle deniyordu:

"Natocu-tekelci cuntada somutlanan askerî-faşist diktatörlüğün ve ağır baskı ve terör uygulamalarının hüküm sürdüğü günümüz koşullarında sınıf hareketinin önünde duran görevlerin yerine getirilmesinde bilimsel sosyalist harekette birliğin sağlanması her zamandan çok değer taşıyor.

Birliğin sağlanması yolunda ve işçi sınıfının, emekçi halk kitlelerinin, tüm ilerici, demokrat, yurtsever güçlerin yetkin bir ideolojik politik-örgütsel öncülük altında birleştirilmesinde bilimsel sosyalist platformda varolan üç hareket -Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi- tarihsel görevlerle karşı karşıya bulunuyor.

A-Bilimsel sosyalist hareketin birliğinin Partilerimizi de içeren kapsamını ve buna ilişkin görevlerin önemini tekrar vurgulayan, bilimsel sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinde işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın güncel ve nihai çıkarları ve kurtuluşu uğruna mücadeleden Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partisi, üzerlerine düşen tarihsel görevin bilinci ve sorumluluğu ile dopdolu olarak:

1) İki partinin birleştirilmesi sürecinin, işçi sınıfının çıkarlarını yüksekte tutarak, hızla geliştirilmesi gerektiği konusunda ortak bir anlayış ve kararlılık içinde olduklarını sapta.

2) Partilerimizin birleştirilmesi için, sonuca ulaşmamış olsa da, geçmişte yürütülen birleşme çalışmalarının önemini, birlik sürecinin görevlerinin açıklığı kavuşmasında sağladığı katkıların ve olumlu ürünlerin değerini dikkate alırlar.

3) Birleşik Partinin üzerinde yükseleneği yeni program, tüzük ve birleşmeyi simgeleyecek isim gibi konuları içeren ortak ideolojik-politik-örgütsel platformun yaratılması için belirlenecek plan ve yöntemlerle çalışmalara başlamayı öngörürler.

4) İki partinin birleştirilmesi sürecinin hızla geliştirilmesinin ve sonuca ulaştırılmasının, işçi sınıfımızın ve ulusal bağımsızlık, barış ve demokrasi güçlerinin yüzünü ağartan bir başarıyı simgeleyeceğine, bilimsel sosyalist hareketin birliği için güçlü bir atılım oluşturacağına, bu yolda atılan adımların Kürt ulusal demokratik hareketinin sosyal kurtuluş mücadelesiyle birleştirilmesinin ve iki halkın ortak mücadelesinin yükseltilmesinin temelini oluşturacağına ilişkin güçlü ve içten inançlarını açıklarlar."

Protokolün daha sonraki B bölümünde ise "Askeri-faşist diktatörlük"e karşı tüm demokrasi güçlerinin işbirliğini öngören ilkeli ve kalıcı hedefler yer almaktadır. Yukarıda belirttiğimiz aynı gerekçeyle bu bölümü yayınlamıyoruz.

Gerek TSİP'in her iki partiye somut önerilerinin, gerekse TSİP'le TIP arasındaki ön protokolün siyasi birliğin sağlanması konusunda kayda değer bir gelişmeye yol açmaması üzerine TSİP, siyasi birlik meselesinin, darbeden bu yana gösterdiği gelişmeyi de değerlendiren bir mektup kaleme alarak her iki partinin birleştirilmesine dair somut ve ayrıntılı önerisini TIP G.Başkanı'na ilettili. Bu mektupta şöyle deniyordu:

"Türkiye işçi sınıfı politik hareketinin Marksist-Leninist ideolojik-politik birliğinin örgütsel birlikte somutlanacağına başından beri vurgulayan Partimiz bu birliğe birleşmeler yoluyla varılmasını en sancısız yol olarak görmüş ve bilimsel sosyalist platformda gördüğü partilerin birleşmesi için daima ısrarlı ve iltikeli çalışmalar sürdürmüştür, 12 Eylül darbesi sonrasında da bunun kararlı takipçisi olmuştur. Ancak darbeden bu yana bir yıla yakın süre geçmesine rağmen birlik sorununun bu yöntemle çözümlenmesi yolunda kayda değer ilerlemeler kaydedilmemiştir. Bu durum, hem proletaryanın iktidar mücadelesi, hem de Türk ve Kürt halk ve demokrasi güçlerinin cuntaya karşı ortak anti-faşist mücadelesi açısından önemli bir handikap olmaya devam etmektedir. Bu gerçeğin bir kez daha altını çizen Partimiz, meselenin taşıdığı hayati önemi bir kez daha vurgularken, birleşme konusundaki geçmiş süreçleri de dikkate alarak, Türkiye İşçi Partisi'ne yeniden çağrıda bulunma kararını almıştır.

A-Darbe sonrasındaki gelişmenin kısa özeti:

● 12 Eylül 1980'i izleyen ilk hafta içinde Partinizin yetkilisiyle temas kurulmuş ve dörtlü bir konferans önerisi yapılmıştır.

● Kaçmaz yoldaş 1980 Kasım başında Boran yoldaşı hastanede ziyaretinde partiler arasındaki ilişkilerin yurt dışında da sürdürülmesi önerisini getirmiştir.

● 12 Eylül öncesinde belli evrelere varmış "politik birlik" (örgütsel birleşme) ve "demokratik işbirliği" çalışmalarının yeniden ele alınması amacıyla Partimiz, TIP'e, TKP'ye 1 Şubat 1981 tarihli mektubuyla somut önerilerini bu kez yazılı hale getirmiştir. Politik birlik için üçlü, demokratik birlik için dörtlü iki ayrı platform öneren Partimiz, bu yazılı önerisini teknik olanakların elverdiği şekilde küçük zaman aralıklarıyla ilgili tüm taraflara iletmiştir.

● Bu arada yurtdışındaki yoldaşlarımız, her iki partinin birleştirilmesini öngören özlü bir protokol imzalamışlardır.

● Bizleri çok memnun eden bu gelişme üzerine, Politbürozum Partilerimizin en yetkili kişileri tarafından meselenin nihai çözüme ulaştırılması için hareket geçmiş ve yurtdışında sözünü ettiğimiz öneri ile birlikte gönderilen mektuba konuya ilişkin çalışmaların karşılıklı olarak acilen ele alınmasını istemiştir.

● Mektubun size ulaştırılmasından 2 ay sonra yazdığınız 11 Nisan 1981 tarihli cevabınızda, içinde bulunulan koşulların teknik güçlükleri öne sürülerek konuya ilişkin çalışmaların ertelenmesi, bunun yerine "demokratik örgütlerde birlikte çalışılması" önerisi getirilmiştir. Asıl mücadele alanı olan Türkiye'de faal

durumda demokratik örgüt bulunmadığı için, bu önerinin Avrupadaki Türkiye'li demokratik kuruluşlarda ortak çalışmaya değerli olmuştur. Bir başka deyişle, Partiniz, teknik güçlükler gerekçesiyle, hem bilimsel sosyalist birlik sorununu, hem de anti-faşist birliğin örülmesi görevine çözüm aramayarak, meseleyi sadece Avrupa'da göçmen işçilerimiz arasında yapılacak müşterek çalışmalar düzeyine indirmişdir.

● Gene, bu teknik güçlükler aşılan kadar Partilerimizin birleşmesinin ideolojik esasları konusunda yazılı metin değiş-tokuşunda bulunma ve tarafların bu metinler üzerinde yeterince çalışarak teknik güçlükler aşılanca birleşme görüşmelerine daha hazırlıklı olarak, daha ileri bir noktadan başlayabilme konusunda getirdiğimiz öneri, tarafınızdan uygun görülmemiştir. Oysa Partilerimiz geçtiğimiz yıllarda iki ayrı dönemde birlik görüşmeleri yaptığı için, bu yolda katılmış ideolojik-politik mesafeler kanımızca, böyle gelişkin metinleri karşılıklı hazırlamak ve onlar üzerinde çalışmak için gerekli olgunlaşma düzeyindeydi. Bilindiği gibi geçmişteki ikinci birlik görüşmelerinde yeni mesafeler katedilmişti ve devrim-iktidar sorunu ile ulusal sorun konusunda görüşbirliğine varılmamıştı. Önceki aşamalarda görüş birliğine varılmış konuları aşarak bu iki temel sorun üzerinde yoğunlaşacak Parti birleşme metinlerimiz, bu önerinin size yapıldığı 1981 Şubat ayından bu yana geçen altı ay içinde bir hayli yol alınmasını mümkün kılacaktı.

● Kaldı ki, yurtdışında imzalanan birleşme protokolünün öngördüğü ivedilikle bağdaşmayan erteleme görüşü için getirdiğiniz "teknik güçlükler" gerekçesi kısa zamanda ortadan kalkmıştır. Hukuki nedenlerle sizlerin bulunduğunuz ülkenin dışına çıkma güçlüğüne sürdüğü bu sırada, Kaçmaz yoldaş yanınıza gelmek, birleşmenin bütün yanlarını o ülkede sizinle görüşmek ve bunu sonuca ulaştırmak yolunda Partimizce tam yetkili kılınmış ve oraya gelerek görüşmüştür. Buna rağmen, zikredilen mektubunuzda dile getirdiğiniz gerekçeleri tekrarlamaz üzerine meselede bir gelişme kaydedilememiştir.

● Bu arada yurtdışındaki Parti yöneticilerinizin tutumuna paralel olarak yurtdışındaki yönetici yoldaşlarımızın da Partimizin oradaki yöneticileriyle ilişkilerini tavstamışlardır. Böylece Partilerimizin birleştirilmesi konusunda hem yurtdışındaki, hem de yurtdışındaki ısrarlı çabalarımızdan bir sonuç çıkmamıştır.

● Bir dönem sonra, Haziran 1981 başında, yurtdışındaki TIP yöneticisi yoldaşlar, Partimizin yöneticilerine acilen birleşme önerisini getirmişlerdir. Bunun üzerine Kaçmaz yoldaş yeniden yanınıza gelmiş, bu konunun ivedilikle ele alınması önemini bir kez daha vurgulamıştır. Ne var ki, Boran yoldaş yurtdışından bu konuda

bir haber gelmediği de dile getirerek, birleşme meselesinin önceden tüm ayrıntılarıyla ele alınıp görüşülmesi gerektiğini, içinde bulunulan şartlarda ise bunun mümkün olmadığını belirtmiştir. 1981 Haziran sonunda yapılan bu görüşmeden sonra yayınlanan Partinin Merkez Organı Çark Başak'ın son sayısında, TIP'in birlik için kararlı çabalar yürüttüğü ifade edilmiştir.

B-Neler Yapılabilir?

● İçinde bulunduğumuz şartların, Partilerin en yetkili kişilerinin, geniş delegasyonlar ve kurullar halinde bir araya gelip meselelerin tüm ayrıntılarıyla ele alınmasında bir ölçüde elverişsiz olduğu söylenebilir. Ancak bu olumsuzluklar meselelerin önem gözönünde tutulduğunda üstesinden gelinmeyecek nitelikte değildir. Çünkü aynı güçlükler Partilerimizin tek tek çalışmaları konusunda da mevcuttur ve geniş organ toplantıları uzun süre mümkün olmayacaktır.

● Birleşme konusu Partilerimiz için yeni değildir. Darbe öncesinde katedilmiş bir hayli mesafe vardır. Birleşmenin üzerinde şekilleneceği temel konular yeniden ele alınıp karşılaştırmalı öneri teatileriyle yazılı olarak görüşülebilir. Ve böylece hiç de azımsanmayacak ilerlemeler kaydedilebilir. Böylece, meselelerin "dondurulması"ndan kuşkusuz ki daha olumlu bir yoldur. Hiçbir şey yapmaktansa bu yöntemin kullanılmasını devamlı öneren Partimiz, bu isteğini bir kez daha yinelemektedir. Kaldı ki Kaçmaz yoldaş başkanlığındaki bir merkez delegasyonumuz yanınıza gelecektir, Partinin en yetkili yöneticileriyle birleşme görüşmelerini sürdürüp tamamlama olanağına sahiptir.

C-Birleşme İçin Somut Önerimiz.

● Baştan beri devamlı altını çizdiğimiz gibi birlik ideolojik temel üzerinde olacaktır. Bunun da somutu birleşik partinin programıdır. Bu nedenle program çalışmaları partiler arası bir komisyon tarafından acilen başlatılmalıdır.

● Program hazırlanıp kesinleşmesi uzunca süren bir çalışmayı gerektirecektir. Oysa bir yandan program çalışmaları yürütülürken öte yandan da Partilerimizin birleştirilmesi sürecinde somut ilerlemeler kaydetmek mümkündür. Bu noktada, "program üzerinde anlaşmaya varamazsak sonuç daha da kötü olur" mülâhazasıyla çekimser kalınması yerinde olmaz. Çünkü her iki Parti de bilimsel sosyalist temelde birleşebilecekleri kanaatinde oldukları için birleşme konusu gündemdedir ve zaten işçiler için, soldaki kitleler için Partilerimizin neden hâlâ daha birleşemedikleri, açık seçik cevaplandırılması gereken bir soru olarak önümüzde durmaktadır.

● Bu durumda birleşik partinin programına temel olacak ilkeler ve konular üzerinde görüş birliğinin belirlenmesi, birleşmenin ilk somut adımlarının atılması için gerekli

olduğu kadar yeterli de olacaktır. Östelik, işçi sınıfımıza, emekçi halk güçlerimize karşı böylece önemli bir taahhütte giren Partilerimiz meselelerin olumlu bir şekilde ve süratle yoluna koyulup sonuçlandırılması için hem daha bir sorumlulukla, hem daha şevkli bir çalışma yürüteceklerdir.

D-Birleşik Partinin programına temel olacak siyasal ilkelerde Partimiz'in görüşleri şöyle özetlenebilir.

● Partinin ideolojisi Marksizm-Leninizm'dir.

● Proletarya enternasyonalizmine bağlıdır. Dünya komünist ve işçi partileri ailesinin bir ferdi olmak. Bu platformun ilkelerini ve kararlılığını benimsemek. İşçi sınıfının ulusal ve uluslararası çıkarlarını parça-bütün ilişkisi içinde kavramak.

● Kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci yaşadığı çağımızda gelişmeyi tayin eden güç dünya devrimci sürecidir. Sosyalist sistem, uluslararası işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketinden oluşan dünya devrimci sürecinin tayin edici gücü, SBKP'nin önderliğindeki Sovyetler Birliği'nin ve Sovyet halkının başını çektiği dünya sosyalist sistemidir.

● Türkiye orta gelişmişlik seviyesinde olan bir kapitalist ülkedir. Ülkenin evriminin tayin edici gücü proletaryadır. Toplumsal gelişmeyi engelleyen faktörler emperyalizm, tekeli burjuvazidir. Bu nedenle proletarya öncülüğündeki devrimimizin ana vuruş hedefi emperyalizm ve yerli tekeli sermayedir.

● Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan Kürt halkı üzerinde şiddetli bir ulusal baskı, amansız asimilasyon politikası uygulanmaktadır. "Başka bir ulusu ezen bir ulusun kendisinin de özgür olamayacağı" gerçeğinden yola çıkarak, ulusların tam hak eşitliğini ve tümüyle serbest rızaya dayalı gönüllü bağlarını savunmak esastır. Ulusal sorundaki belirleyici ilke, bilimde tarif edildiği ve gerçek kapasiteyle, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkıdır. Ayrılma hakkı demek olan buhak, Kürt halkının kendi sosyal vesiyasal statüsünü özgürce seçme hakkıdır. Verili koşullarda proletaryanın ve iki halkın ortak düşmanı olan egemen güçlere karşı ortak mücadele sosyal ve ulusal kurtuluş birliğinin en etkin ve sonuç alıcı somutlanmasıdır. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı temelindeki bu öngörü, mevcut ekonomik-sosyalsiyasal göstergeler, sınıfsal gerçeklikler ve dinamikler gözönünde tutulduğunda topyekün kurtuluş için proletaryanın öncülüğünde politik-örgütsel ifadesini gündeme getirir. Bu önderlik Parti'nin Yüce Lenin'in Partisinde en tam ifadesini bulan ilkeler ve modeller ışığında özgül biçimlenmeler almasını zorunlu kılar.

● Proletarya iktidar mücadelesinde yalnız değildir. Emperyalizmin, tekeli burjuvazinin, diğer egemen güçlerin baskı ve sömürüsü altındaki di-

ğer emekçi sınıf ve katmanlar, geniş çalışan yığınlar proletaryanın doğal müttefikleridirler. Bu nedenle iktidar mücadelesinin işçi-köylü temel ittifakı üzerinde şekillenen bir halk cephesi tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

● Proletaryanın nihai hedefi sınıfsız topluma erişilmesidir. Proletarya öncülüğünde işçi-köylü ittifakı temelinde emekçi halk iktidarı bu doğrultuda ilk aşamadır. Emekçi halk iktidarının karşı karşıya bulunduğu sosyal ve ekonomik meselelerin çözümü ancak sosyalist nitelikte köklü dönüşümlerle mümkündür. Böylece proletaryanın devrimi kesintisiz olarak birbirini izleyen iki aşamalı bir süreçten geçecektir. Ve bu nedenle proletaryanın iktidar hedefinin temel şiarı "Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm'dir.

● Barış ve yumuşama politikasının tayin edici önemi, günümüzde uluslararası gericiliğe ve emperyalist saldırganlığa karşı yürütülen mücadelede barış içinde birlikte yaşama ilkesinin günümüzde somutlanışı olan bu politikanın devrimci özü ve ödünsüzlüğü,

● Maoizme, Troçkizme, sol maceracılığa, reformizme, her türlü sağ ve "sol"-revizyonizme ve Marksizm dışı akımlara karşı ideolojik mücadelenin önemi,

● Geçici madde:Günümüz Türkiye'sinin özgül şartlarında, mevcut askeri cuntaya karşı demokrasi mücadelesinin önemi, bu amaçla demokrasi güçlerini kucaklayan anti-faşist cephenin örgütlenip mücadeleye seferber edilmesi.

E-Birleşme Sürecine İlişkin Somut Önerilerimiz.

Partilerimizin birleştirilmesinde söz ve karar sahibi organlar kuşkusuz en üst organlar olan Parti Kongreleridir. Ancak içinde bulunduğumuz illigalite şartlarında Partimiz Merkez Komitesi, Parti Kongresi yetkileriyle tehciz edilmiş olup, Partilerimizin birleştirilmesi konusunda tam yetkili kılınmıştır. Birleşme için esas olan ideolojik birlik sağlanıp belgelendiği takdirde aşağıdaki önerilerimiz tarafınızdan uygun görüldüğünde uygulamaya hemen konulabilecek Parti kararımız niteliğindedir.

TSİP'in önerisinin bu bölümünde öngörülen birleşik partinin ismi, yönetim organlarının, parti teşkilatlarının, yayınların, gençlik örgütlerinin birleştirilmesi ve yığın örgütlerindeki çalışmalar hakkında somutlamalar yer almaktadır. Ve mektup şu şekilde süzmektedir.

F-Birliğin Diğer Bileşenleri.

Partilerimizin birleştirilmesinin Türkiye sosyalist hareketinin birliği kapsamı içinde büyük önemi olduğu her türlü tartışmanın üzerindedir. Ancak birliğin bu en kapsamlı şekilde ele alınıp gerçekleştirilmesi öteden beri altını çizdiğimiz bir noktadır. Bu nedenle size yazdığımız bu önerinin aynıysa TKP'ye de iletilecek ve

çalışmaların üçlü olarak ele alınması istenecektir. Ayrıca proletaryanın merkezi otoritesi içinde Kürt komünistlerinin de yer alması kesin bir zorunluluktur. Siyasi birlik doğrultusunda atılan her adım bu zorunluğa uygun olmakla yükümlüdür.

Yoldaşlar, Partilerimizin birleştirilmesi uzunca bir süredir sosyalist hareketin gündemindedir. Birliğin gerçekleşmesinin süruncemede kalması, gecikmesi işçi sınıfımızın, emekçi halkın, kurtuluşu sosyalizmde arayan milyonların birliği özlemleriyle bağdaşmaktadır. Şimdiye değin meselenin gerektirdiği sorumluluk ve esnekliği asla elden bırakmayan Partimiz bu konunun ısrarlı takipçisi olmaya devam edecektir.

Partilerimizin birleştirilmesi için 12 Eylül'den sonra da aktif ve ısrarlı girişimler yürüttük. Ve birliği gözeten bir yayın politikası izledik. Ancak başta da belirttiğimiz gibi Partimiz'in olumlu tutumuna rağmen bu konuda kayda değer adımlar atılmadı. Böylelikle Çark Başak'ın yeni elimize geçen Mart-Nisan 1981 sayısında yer alan bazı "açıklamalar" okuyucuları yanıltıcı mahiyet taşımaktadır. Bu nedenle bu yazımıza vereceğiniz cevap hem proletaryanın siyasi birliğinin hızlandırılması, hem de birliği özleyen yığınların aydınlatılması açısından büyük önem taşıyacaktır.

Çalışmalarınızda başarılar diler, Partimiz'in dostluk ve dayanışma sevelerini iletiriz."

TSİP, aynı mektubun bir kopyasını da, siyasi birlik meselesine ilgi duymamasına rağmen birliğin taraflarından bir diğeri olan TKP'ye göndermeyi bir görev saydı. Ve öneriyi şu takdim mektubuyla ilettili:

"İşçi sınıfı politik hareketinin ideolojik politik birliğinin tek bir Marksist-Leninist partide gerçekleştirilmesi doğrultusunda önemli bir aşama olarak, Türkiye İşçi Partisi'yle bu kapsamdaki ilişkilerimiz sürecinde en son getirdiğimiz öneriyi içeren mektup metni ilişiktir.

Bildiğiniz gibi Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, işçi sınıfımızın politik-örgütsel birliğinin, birleşmeler yöntemiyle gerçekleştirilmesi yolunu öteden beri tercih etmiş ve bu doğrultuda gerek Türkiye Komünist Partisi'ne, gerekse Türkiye İşçi Partisi'ne çeşitli girişimlerde ve önerilerde bulunmuştur.

Türkiye İşçi Partisi'ne birlik görüşmelerinin derhal başlaması konusunda öneri getirirken, bu birliğin taraflarından birisi olarak gördüğümüz Türkiye Komünist Partisi'ni bu konuda bilgilendirmek Partimizin birlik anlayışının ve politikasının gereğidir.

Sayet Merkez Komiteniz böyle bir üçlü birleşmeyi öngördüyseniz de, konu hiçbir şekilde savsaklanmadan ve bir an olsun ertelenmeden üçlü olarak saptanacak somut bir gündemle

ele alınmalı ve Parti delegasyonlarımız tarafından görüşmeler derhal başlatılmalıdır.

Üçlü birleşme görüşmelerini kabul ettiğiniz takdirde, Partimiz'in öneceği gündem 1 Şubat 1981 tarihli mektuplarımızla Partinize ve TIP'e müştereken iletmiş olduğumuz gündemin aynı olacaktır. Ekteki mektupta TIP'e hitaben dile getirdiğimiz bazı özgül önerilerimiz ise, üç partinin birlik görüşmelerine başlaması halinde, her üç Partinin birleşmesini kucaklayacak şekilde değiştirilecektir.

Dileğimiz odur ki, artık daha fazla oyalanmadan örgütsel birleşmeler yoluyla işçi sınıfımızın politik birliğini sağlam ideolojik zeminde gerçekleştirme gereği tarafımızdan bir an önce benimsensin ve işçi sınıfımızın bu ivedi gereksinimi bu yönümlü yerine getirilsin. Aksi halde birleşmeler yolu birze daha tıkanmış olacaktır. Böyle bir sonuçtan ise hiç kuşkusuz en fazla işçi sınıfımız ve emekçi hareketimiz zarar görecektir ve bunun sorumlusu da birleşmek için görüşmeyi reddeden veya savsaklayanlar olacaktır. Yakın yılların pratiği bu kanımızın somut ve çarpıcı kanıtıdır.

Konuyla ilgili Parti görüşlerimizin yazılı olarak Merkez Komitemize iletilmesini dilerken, Partinize dostluk ve dayanışma duygularımızı kardeşçe selamlarla sunarız."

TSİP'in bu mektuplarına TIP'den ve TKP'den herhangi bir cevap gelmedi.

Siyasi birlik konusu son olarak Ocak 1982'de TSİP, TIP ve TKP arasında gerçekleşen en üst seviyedeki toplantıda ele alındı. Tartışmalar ve görüşmeler sonucu her üç partinin siyasi birlik konusundaki tutumları 4.2.1982 tarihinde yayınlanan ortak "Açıklama"da şöyle belirlendi.

"Taraflar, politik birlik sorununda görüş ayrılıklarının varlığını saptadılar. Her parti bugüne kadar savunduğu tüm ilkesel konularını savunmakta devam etmektedir."

Söz konusu toplantıda her üç partinin siyasi birlik konusunda ortaya çıkan görüşleri şöyle özetlenebilir.

TIP, Türkiye'de marksist-leninist nitelikte 3 parti bulunduğunu ve bunların tek bir partide birleşmeleri gerektiği yolundaki görüşünü sürdürmüş, bu gerçek kabul edilmedikçe eylem birliklerinin dahi başarılı olmayacağını, çünkü bu gereği kabul etmeyen partinin kendini imtiyazlı gördüğü için eşitlik ilkesine riayet etmediğini, bu tutumun eylem birlikleri açısından olumsuz gelişmelere yol açtığını belirtirken, 3 partinin birleşme sürecinin hemen başlatılmasını istemiştir.

TKP, "işçi hareketinin birliği" diye bir sorun olduğunu kabul ettiğini, TSİP ve TIP'in kendi partilerini marksist-leninist olarak tanımlamalarına karşı çıkmadığını belirtmiş, ancak TKP'nin kendisi dışında bir başka komünist partisinin varlığını asla kabul etmeyeceğini, bu üç partinin birleştirilmesi diye bir sorunu olmadığını ısrarlı bir şekilde

ve kesin bir dille vurgulamıştır.

TSİP, Türkiye'deki tüm marksist-leninistleri tek bir çatı altında toplanmalarının TSİP'in keyfi bir isteği değil, proletaryanın ve halkın çıkarlarının bir gereği olduğunu, bunun somut toplumsal bir gerçekliği bulunduğunu, bu gün Türkiye proletaryasının birliği savunduğunu ve birlikten yana olmayanların gerçeklerini dahi anlayamadıklarını, kardeş partilerin de Türkiye işçi sınıfı hareketinin siyasi birliğe kavuşmasını dilediklerini ve birliği teşvik ettiklerini, kaldı ki komünistlerin birliği için çaba sarfetmenin her ülkede proletaryayı tek bir parti temsil eder ilkesinin bir gereği olduğunu, bu nedenlerle zaten gecikmekte olan siyasi birlik meselesinin bir çözüme ulaştırılması için gereken çalışmaların zorunlu hale geldiğini, ancak TSİP'in siyasi birliği, işbirliklerinin, cephe çalışmalarının bir şartı olarak görmediğini ve TKP'deki subjektif tutumun giderilmesinin bu partinin gerçekleri daha yakından görmesiyle mümkün olabileceğini, TSİP'in siyasi birlik konusunda TKP'nin gerçekleri kavrayabilmesine yardımcı olacağını ve TSİP'in Kürt komünistlerini de kapsayan en gelişkin bir siyasi birliğin ısrarlı takipçisi olmaya devam edeceğini kesinlikle ifade etmiştir.

Bu nokta çok önemlidir ve TSİP siyasi hareketteki bölünmenin giderilmesi için elinden geleni -eskiden olduğu gibi- ardına koymamaya kararlıdır. Taraflardan birinin subjektif tutumu TSİP'in birlik uğruna çalışmalarını engellemez, olsa olsa birliğin çözüme ulaşmasını geciktirir. Böyle olunca da TSİP'in görevi olumsuzlukların üstesinden gelmeye yönelik, yapıcı bir tutum izlemek olacaktır. Nitekim TSİP, siyasi birlik konusundaki duyarlılığının ve somut yapıcılığının bir gereği olarak söz konusu üçlü toplantıdan sonra TIP'e bir mektup yazmış ve mektupta siyasi birliğin TSİP ve TIP arasındaki özgül konunun son bir değerlendirilmeye tabi tutulması gereğini şu satırlarla dile getirmiştir.

"Marksist-leninist hareketin birliğinin sadece Partilerimizi ilgilendiren bir mesele olmadığı kuşku götürmez. Ancak son toplantı açıkça göstermiştir ki üçüncü taraf bu konudaki subjektif tutumunu -hiç olmazsa bir süre için- sürdürmeye kararlıdır. Öte yandan Partilerimiz arasında birleşmeyi öngöreceği ölçüde somut hedefe yönelik girişimler olduğu da bir gerçektir. Bu bakımdan askıda kalan Partilerimizin birleştirilmesi meselesinin üçüncü tarafın son tutumunun da hesabı katıldığı ikili bir değerlendirmeyi ve bundan böyle izlenecek yol konusunda bir karara varmayı gerektirdiği açıktır. Yukarıda zikredilen mektubumuzda bir cevap gelmediği için bu konudaki görüşünüzün bize iletilmesi kuşkusuz yararlı olacaktır."

Darbeden bu yana geçen süre boyunca (Devamı XI. sayfada)

Gerçek Konuşalım

para para para

Haziran 1981'den bu yana bir dergi çıkıyor İstanbul'da. İsmi "Para". İsminden de anlaşılacağı gibi dergiyi "paralılar" yahut da *paracılar*, yani işi gücü, dini imanı *para* olanlar çıkartıyor. Gerçekten de öyle. Son dönemde para kazanmanın en kestirme yolu olan tefecilikle -pardon bankçilikle- milleti dolandıran açıkgozler şürekasının önde gelen isimlerinden "Meban" çıkartıyor dergiyi!

Dergi ama ne dergi. Beherinin "hediyesi" 200 TL ! 20 TL'lik günlük gazeteye bile gücü yetirmenin zorlaştığı bir ülkede, özellikle bizim işçi-emekçi okurlarımızın bir dergiyi 200 TL ödemesi bir hayli müşkül olduğundan, bu Para adlı dergiyi kısaca tanıtmayı yerinde görüyoruz.

Aslında -içeriği bakımından değil malzemesi, tekniği vb. bakımlardan belki de 200 TL'den fazla eder dergi. Çünkü bu konularda ne yapılması mümkünse hepsi yapılıyor. Yani kelimenin tam anlamıyla *süper lüks* bir baskı. Kağıdı kuşe, resimleri renkli, kapak kuşe karton vs. Reklam tarifesi de şöyle: "Arka kapak 100.00 TL, kapak içleri 80.000 TL, iç sayfeler 60.000 TL." Bu rakamlar bile derginin kimler için olduğunu, kimlere hitap ettiğini, hangi ilişkiler dahilinde olduğunu göstermeye yeter. Ayrıca tek başına derginin bu niteliği bile "israftan kaçınılmaz, tasarruf etmeliyiz!" diye yırtınan tekelci burjuvazinin ne denli riyakar olduğunu göstermeye yeter. İçinde "tasarruf" edebiyatından geçilmeyen bir dergi için israfın danışkasından vazgeçmeyen -cibilliyetli, yani maddenin tabiatı icabı *vazgeçmeyen*- tekelci burjuvazi nasıl olur da, kendi tüketiminde, hatta iş hayatında tasarrufçu olabilir? Kulakları çınlasın "ayakkabıya bir peçe daha" vurdurmanın meziyetlerini döktüren Koç'un! Onların tasarruftan muradı her zaman emekçilerin -ama sadece emekçilerin- kuru ekmeğe talim etmeleri olmuştur. Aslında haklıdır lar da. Para denilen meret yemek için değil de "tasarruf etmek" için kazanılacaksa ne anlamı kalır kapitalizmde?

Bir de derginin içeriği -muhtevası- var. 200 TL eder mi, etmez mi? Hem eder, hem etmez! *Etmez*, çünkü Türkiye ekonomisinin durumunu ve tekelci burjuvazinin çaresizliğini bilimsel planda tespit edip açıklamak noktasında önemli bir kaynak niteliğine sahip değil. *Eder*, çünkü mevcut yapı ve ilişkiler korunduğu sürece tekelci burjuvazinin nasıl aciz kalmağa mahkûm olduğunu bizzat kendisi dile getiriyor. Örnek mi? İşte:

Dergi'nin Ağustos 1981 sayısında "6 Farklı Açından Türk Ekonomisi ve Konvertibilite" başlığı altında, 6 kişiyle yapılmış röportajlar yayımlandı. Bunlardan 3'ü yabancı, 3'ü Türk. Biz burada sadece yabancılardan dediklerini ele alacağız. Çünkü, pek "Batı" aşkıllısı burjuvazinin fiyatlar karşısında "Batı'nın ne gibi bir tutum aldığına gene "batılılar"ın ağzından işitmek en doğrusu. Röportaj yapılan yabancılardan ilki Prof. Dr. Bela Ballasa. "Dünya Bankası Müşaviri" olarak tanıtılıyor. Dünya Bankası malûm. Söзде bir uluslararası kredi kurumu. Döviz bulmakta zorluk çeken ülkelere yatırım için kredi veriyor. Ama esas amacı krediyi bir silah gibi kullanarak a) Yatırımları emperyalizmin çıkarlarıyla bağdaşacak alanlara kanalize etmek, böylece geri ülkelerin ekonomik yapılarını emperyalizme daha fazla bağımlı hale getirmek, b) Yatırımların kendi "uygun" gördüğü yabancı firmalara ihale edilmesini şart koşarak -ki bunlar her zaman çok daha pahalı tekliflerle gelirler- metropol sermayenin çıkarlarına hizmet etmek, bu Banka'nın temel işleme ilkeleridir. Üstelik bütün bunlar karşılığında verilen kredi, geri ödeme şartları açısından hiç de elverişli değildir. Bu noktada da uluslararası tefecilik söz konusudur.

İşte bu Dünya Bankası'nın müşaviri şöyle diyor:

"Bu açıdan Türkiye'nin 25 Ocak kararları ile başka ülkelerin daha önce aldığı kararlar arasında büyük benzerlikler görülmektedir. Bunların başında, Şili ve Uruguay'ın aldığı kararlar ile Türkiye'nin aldığı kararlar arasındaki benzerlik gelmektedir. Bunda esasen şaşırtıcı bir şey yoktur. Zira ekonomisini dışa dönük kılmak isteyen birisinin elinde belli politika aletleri vardır. Bu kararların özü ihracatın ve tasarrufların artırılmasıdır. Türkiye, Eylül 1980'den sonra bu kararlar doğrultusunda sonuçlar almaya başlamıştır."

İşte "Dünya Bankası Müşaviri"nin Türkiye ekonomisine bakışı. Türkiye'nin benzeri ülkeler Şili ve Uruguay! Meşhur "25 Ocak kararları" daha önce bir ülkede de alınmış. Her iki ülkede de kanlı faşist askeri diktatörlükler hüküm sürüyor, her iki ülkenin ekonomileri tam bir yıkıntı halinde ve her iki ülkede çalışan halk gittikçe yoksullaşmış. Yani 25 Ocak kararlarının uygulanabilmesi ancak böyleli faşist diktatörlükler altında mümkün olabilir. Zaten benzeri olgu -"müşavir" söylüyor- aynen Türkiye için de geçerli. Yalnız uygulama

masında biraz farklılık var. Önce "25 Ocak kararları" alınmış; sonra cunta gelmiş! Müşavir Türkiye'de "Eylül 1980'den sonra bu kararlar doğrultusunda sonuçlar alınmaya başlandığını" söyleyerek bu noktadan altını çiziyor. Yani Sezar'ın hakkını Sezar'a -pardon cuntaya- veriyor. Ancak biz de bu uygulamaya da biraz Osmanlı işi olmuş, yani istim arka-dan gelmiş!

"Müşavir" in Türkiye ekonomisi için önerileri de çok ilginç. Önce şöyle bir tespit yapıyor:

"Daha önceleri iç pazarda kolaylıkla satmaya alışmış olan şirketlerin şimdi birdenbire dış pazarda satması kolay gelmemektedir. Şimdi şirketlerin yapması gerekli olan, kurumsallaşma, pazarlama ve kaliteyi oluşturmalarıdır. Çünkü dışa dönük stratejide, pazarlama faaliyeti ancak büyük pazarlama şirketleri aracılığı ile yapılabilir."

Yani "bizimkiler" "ihracatımız katlanıyor" sevinç çılgınlıkları atarken, eloğlu açıkça gerçeği çarpıyor yüzlerine. Biraz ediplice, "sizin kısa vadede ihracatı artırmanız mümkün değil" diyor.

Peki çözüm olarak ne gösteriyor bay "Müşavir"?

"Sorun ne tür sanayilerin kurulması konusuna gelip dayanmaktadır. Ben bu alanda en büyük olanağı taşarlonluk (subcontracting) türü angajmanlar yapmakta görüyorum. Bu alanda günümüzde en büyük örnekler Yugoslavya ve Macaristan'dır. Bu işin Türkiye için kolaylığı piyasayı sizin aramak zorunda kalmamanız olacaktır. Ayrıca ana firma teknik yönden gerekli bilgiyi size sürekli aktaracaktır. İşin büyük ölçekli olarak yapılması nedeniyle getirisi de fazladır. Bu konuda şimdilerde Libya, İran, Irak ve Suriye halen büyük pazarlar durumundadır."

İşte tekelci burjuvazinin en çok bel bağladığı kurumlardan biri Dünya Bankası'nın Türkiye ekonomisi için önerisi! "Taşarlonluk sanayii"!. Doğrudan müteahhitlik de değil "taşarlonluk". Çünkü -bütün palavralara rağmen- Türk müteahhit firmalarının yabancılarla boy ölçüşmeyeceğini "müşavir" iyi biliyor. Onun için de mütevazî olmayı, ayağı yorgana göre uzatmayı öneriyor. Üstelik pazarı da açıklıyor: "Libya, İran, Irak ve Suriye.." Ne pazar, ne pazar. Bu ülkelerin tümünün bütün altyapı (enfrastürüktür) yatırımlarının, değil taşarlonluğunun, taahhütünü Türk firmaları yapsa ne yazar acaba?

Zaten bu soruya en iyi cevabı derginin kendisi veriyor. Aynı sayıda "Yurtdışındaki Türk Müteahhitleri" başlıklı bir yazı yayınlanmış. Bu yazıda belirtildiğine göre "yurtdışında faaliyet gösteren firmaların 1978 1979, 1980 yıllarında Türkiye'ye getirdikleri toplam döviz miktarı 225 milyon dolar. Yani yıl başına 75 milyon dolar düşüyor. Türkiye'nin yıllık açığı ise asgari 3 milyar dolar. Yani "taşarlonluk"la mevcut açığın 40'da 1'i kapatılıyor. O da verilen

rakamlar doğrusu. İşte Dünya Bankası müşavirinin Türkiye ekonomisinin açmazına bulduğu "çözüm yolu". Yaşasaydı bay müsavire en iyi cevabı rahmetli Hoca verir, "Seni köftehor seni, benim "çalı dikme" hikayesine anlaşılan seninde aklın yatmış" derdi!

Derginin röportaj yaptığı yabancı-lardan ikincisi bir Alman. Münih Ün-versitesinden Prof. Werner Gumpel olarak tanıtılıyor. Röportajdaki bir soruda "AET konusunda Türkiye açısından değerlendirilen bir kaç yatkın çevreden biri olarak tanınıyorsunuz" dendiğine göre Türkiye ekonomisini iyi biliyor olmalı. Zaten bu özelliği söylediklerinden hemen açığa çıkıyor. Ve hiç sakınmaksızın aynen şöyle diyor:

"Batı Avrupa dünyası Türkiye'ye hâlâ kuşkulu gözlerle bakmaktadır. Batı Avrupa'ya takdim edilecek bu programın özü Türkiye'nin krizden kendi olanakları ile çıkacağı konusudur. Böylesi bir karar Batı Avrupa dünyasını yakından etkileyecektir.

Bir ikinci önemli nokta OECD ve F.Almanya'da değişen ve kötüleşen ekonomik durumdur. Bunun sonucu Türkiye'ye olan bakışta etkilenmiştir. Bu ülkeleri saran ekonomik kriz burada çok etkili olmuştur. Unutmamak gerekir ki, F.Almanya'nın şu anki borçlanma düzeyi savaş sonrasında daha fazladır. F.Almanya Suudi Arabistan'da bile kredi aramaktadır. Özetle, OECD ülkelerinin durumu iki yıl öncesine göre değişmiştir. Bu nedenle Türkiye'nin kendi güçlerine dayanan bir program oluşturmasında büyük yarar vardır."

Türkiye'de bir yandan resmi çevreler, öte yandan tekelci burjuvazinin temsilcileri ve her ikisinin borazanı büyük basın, hemen her gün muhayyel yardımların müjdelarını koro halinde duyururlarken AET'nin Türkiye uzmanı açık söylüyor: "Bizden, yani "Batı'dan Türkiye'ye hayır yok. Kendi başınızın çaresine kendiniz bakın!" Yani "Batı'nın Türkiye ekonomisinin açmazdan kurtulmasına yardım ettiği, edeceği yolundaki haberlerin hepsi uyutma, bir bakıma tekelcilerin hem kendilerini avutma hem de halkı uyutmak için kullandıkları bir "moral" şırıngası. Ama eloğlu bu pavalralara prim veriyor. Açık açık "Batı'nın kendi bunalımını dile getirip "hangi yardımdan söz ediyorsunuz, biz kendimiz Suudi Arabistan'a el açmaz durumdayız" sizin pek bel bağladığınız Batı'nın kendisi "olmuş bir muhtacıhimmet dede. Nerde kaldı gayriye himmet ede!" demeye getiriyor.

Zaten Batı'dan pek hayır gelmeyeceğini cunta da artık anlamağa başladığı gibi. Bunu son politikarlardan çıkarmak mümkün. Demokrasiye olan sempaticlerinden değil -çünkü bir orangutan ne kadar balerin olursa, onlar da o kadar demokrat olabilir. Batı'dan üç-beş kuruş tirtıklarımız diye "demokrasiye dönüş" nağmeleri okuyan generaller şimdi yardım

gelmemesinin nedeninin politik değil düpedüz ekonomik olduğunu kavramaya başlamış olmaları ki, gemi iyice azıya alıp partileri feshetmeye ve Ecevit'i hapse koymaya kadar vardılar işi. Ve bu gidişle Avrupa Konseyi'nden de Türkiye'nin kendisinin ayrılmasına hiç şaşmamak gerekir.

"Kendi başınızın çaresine kendiniz bakın" diyen, Türkiye ekonomisinin bunalımına hiç mi çözüm getirmiyor böylece? Yok, hakkını yememek lazım. Bu konuda önerisi de aynen şöyle.

Alman profesör Batı'nın Türkiye'yi değerlendirmesini bir başka vesileyle yine ve aynı şekilde vurguluyor. Para'nın, niye bizim bunca bel bağladığımız tekstil ihracatımız engelleniyor şeklindeki sorunu aynen şöyle cevap veriyor:

"Batı'daki kriz belki burdan anlaşılacak kadar büyük boyutlara ulaşmıştır. Bunların yaşandığı bir ortamda AET genel ve ortak politikası ne olursa olsun, her bir üye ülkenin belli koruma duvarlarının arkasına sığınması isteğine engel getirilemez."

Vakti birliğinde, tekstil endüstrisi Batı için yeterince rantbal olmaktan çıktığında, bu endüstri geri ülkelere, bu arada Türkiye'ye de "ihraç" edilmişti. Ama bu Batı'nın tekstil endüstrisinden tümüyle vazgeçtiği anlamına gelmiyordu. Ve ne zaman ki, geri ülkelerle yapılan bu "sanayi işbölümü" sonucu evdeki hesap tam çarşıdakine uymayıp, geri ülkelerin tekstil mamülleri Batı piyasalarını kaplar ve metropollerdeki tekstil endüstrilerini tehdit eder duruma geldi, o zaman kapılar geri ülke mamüllerine kapanıverdi. İşte Alman bu gerçeği dile getirip "istikbalinizi bize bağlarsanız sonucu bu olur. Ve katlanmak zorundasınız, hiç sızlanmayın" demeye getiriyor. Tekstildeki urlaşma nedeniyle bizim yıllar önce söylediğimiz, "emperyalizmle işbirliğinin dokusu budur, varacağı yer de burasıdır" gerçeğini -tabii bunu komünistliğimizden münafıklığımızdan söylüyorduk- bir de Alman prof. -tabii Batı'nın çıkarları açısından- tekelci burjuvazinin kafasına kakıyor.

"Buna göre, F.Almanya bazı projeler finanse eder, buna karşılık Türkiye'de herhangi bir doğa kaynağı ile 15-20 yıllık bir zaman dilimi içinde ödemesini yapabilir."

Bravo! İnsan oldu muydu böylesine açık sözlü olmalı. Eloğlu açık açık yeni kapitülasyonlar, yeni Duyun-u Umumiye'ler öneriyor. Ve bu konular, Alman'ın söylediğine göre F.Almanya ile Türkiye arasında Odalar Birliği seviyesinde açık açık görüşülmüştür. Oysa yıllar boyu tarih kitaplarında Duyun-u Umumiye'nin Osmanlı ekonomisini nasıl çökerttiği okutulmuştur. Anlaşılan burjuvazi gittikçe daha körleşiyor.

Alman profesör bu kadarla kalsa iyi. Başka önerisi de var:

"Bunun dışında son iki yılda Türkiye'nin islam ülkelerine dönük ola-

rak ticaretine büyük oranda geliştirdiği anlaşılabilir bulunuyor. Türkiye'nin kuracağı pazarlama şirketleri aracılığı ile, Alman mallarını bu pazarlara satması ile hem Türkiye gelir sağlayacak; hem de Alman ekonomisi içinde bulunduğu krizi bir oranda önlemiş olacaktır."

Pes doğrusu! İşte gördünüz mü Türkiye ekonomisi nasıl kurtulacakmış! Öneri o kadar açık ki hiç bir yorum gerek bırakmıyor. Ve Alman profesörü de -hayasızlığı bu mertebeye vardığı için- gerçekten tebrik etmek lazım. Ve dahası bizim burjuvazi de bu surat oldukça daha tükürecek çok çıkar!

Yabancıların üçüncüsü İngiliz. İngiltere Merkez Bankası'ndan Mr. Peter Bull. Dergi resmini basmış. Görüşü hiç de "ismiyle müsemma" değil. Gözlüklü, halim selim bir entelektüel hali var. Ama söyledikleri okunduğunda İngiliz'in soyadının hikmeti anlaşılıyor. Yani tıyneti tam "ismiyle müsemma". Çünkü üç yabancı içinde en azgını o.

Kendi deyişle "Türkiye uzmanı" olan İngiliz gerçekten bu uzmanlığını şu sözlerle kanıtıyor:

"Türkiye'nin 20 milyar dolara yaklaşan dış borçlanması yabancı çevreler üstünde umutsuzlukların yayılmasına ve bunun yanında her yıl dış ticaret açığının 2 milyar ve hatta 3 milyar dolara ulaşması konusunun çözümlenmemiş olması ise, kaygıların artmasına neden olmaktadır."

"Şimdilik bu çevreler bir bekle-yiş dönemine girmişlerdir. Batılı finans çevreleri bu önlemler dizisinin sürüp gideceğinden henüz emin değildirlen. Aynı şekilde söz konusu çevreler, Türkiye'de ek bir ihracat kapasitesi yaratıldığı konusunda da emin değildirlen. Oysa ihracat hızlanmasını sağlamak için ek bir ihracat potansiyelinin bulunması şarttır. Bu iki nedenden ötürü aynı çevreler Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme konusunda yeterince yükümlülüklerini yerine getiremeyeceği inancındadır."

"Gerçekten Türkiye'nin işi çok zordur. Ancak Türkiye'nin dünya üzerinde varolan bu krizi anlaması ve öğrenmesi gerekecektir. Türkiye'nin öğrenmek zorunda olduğu sadece ihracatın nasıl yapılacağı değil, aynı zamanda dünya koşullarıdır."

"Türkiye'nin bu nedenle borçlarını erteleme isteği getirmesi yerine bunları ödeme yoluna gitmesi ve daha sonra, "Bakın ben kendi çabalarım ile nasıl ayağa kalktım" demesi, Batı dünyasını daha fazla etkileyecek bir girişim olacaktır."

Bu noktada İngiliz'in söyledikleriyle Alman'ın söyledikleri arasında önemli bir fark yok. İngiliz'de başka kelimelerle yerli tekelci burjuvaziye "kendi başınızın çaresine kendiniz bakın, bizden size hayır yok!" diyor.

İngiliz'in tesbiti bu da, önerisi Alman'inkinden farklı mı? Öz olarak pek değil:

"... Servis sektörlerinden anla-

dişim turizm olmaktadır. Türkiye herkes tarafından ziyaret edilebilecek fevkalade güzel bir ülkedir. Bu ülkede değerlendirilebilecek şarap, insan ve deniz vardır."

Türkiye nasıl kalkınacakmış? Turizmle! Neden? Çünkü Türkiye'de "şarap, insan ve deniz" var! Ne kadar şiirsel ruhlu bir İngiltere değil mi?

"Şarap ve deniz". Bunlar her yerde -her yerde değilse de pek çok yerdedir. Peki insan ne oluyor? Çünkü insan her yerde var.

İşte meselenin can alıcı noktası da bu olsa gerek. Çünkü "Türkiye uzman" Mister bu noktaya verdiği özel öneri şöyle dile getiriyor:

"... Üretilen malları içerde tüketmeyip, ihraç etmek durumundadır. Bunun dışında bir çözüm yoktur."

"Türkiye insanının, sorunlarının kısa zamanda çözümü için büyük bir kararlılık içinde çalıştığını düşünüyorum. İnsanlarımız, geçmiş iki yılda böylesi bir gayreti nasıl üstlenebileceklerini ve gerçek gelirlerinde bir kısalmayı kabullendiklerini tutumları ile kanıtlamışlardır. En büyük geliri gruplar dahi net gelirlerinde bir daralmayı kabullenmişlerdir. Ancak ben hâlâ bazı ek fedakarlıklar yapılması gerektiği inancındayım."

"Türk insanında benim gözlediğim büyük bir fedakarlık yapma kapasitesinin varlığıdır. Bu, hem fiziksel hem de zihinsel fedakarlığı kapsamaktadır. Türk insanı geçmişte de böylesine bir gerilemeyi, geri düzeyi kabullenmediğini göstermiş ve kanıtlamıştır. Buna karşın Türk insanı yine mutlu olmayı, hayatı yaşamayı bilebilmiştir."

Aferin! Gördünüz mü halim selim görünlü İngiliz "boğa"sının boynuz darbelerini. İngiltere'nin sömürgeci kalmadı ama, sömürgeci kafa hiç değişmeden İngiliz işçi sınıfı ve emekçi halkını elbette tenzih ederiz varlığını sürdürüyor. Sadece sömürge şapkası ve kırbaç eksik.

İngiliz'e göre ekonominin yoluna girmesi, "Türk insanının fedakarlığına" yani açlığa katlanmasına, bu kadar da değil bu açlıktan ötürü "mutlu" olmasına bağlı. "Hem fiziksel fedakarlık, yapacak emekçi halk, hem de "zihinsel"! Pes vallahi. İngiliz işinin tam ehili. Türkiye'li emekçi aç kalmakla yetinmeyecek bir de bundan memnuluk duyacak! Öyle ya, iki tür insan vardır. Bunlardan bir kısmı yedikçe, tükettikçe daha mutlu olur. Bunlar başta İngilizler olmak üzere cümle "batılilar"dır. Bir de aç kaldıkça, açlığı arttıkça memnun ve mutlu olan insanlar vardır. Bunlar da Türklerdir, Hintlilerdir, kara derililerdir vb.dirler. Ve İngiliz öyle insanlardır ki tüm varlığını bu sonuncuları mutlu etmeye adanmıştır. Üstelik böylece bir taşla iki kuş vurulmaktadır. İkincilerin açlığı bahasına birinciler -yani "batılilar"- doymakta ve böylece onlar da mutlu olmaktadır. Kısacası bu yoldan herkes "mutlu" olmaktadır.

İngiliz'in, günümüzde inanılmaz

gibi gözükken -esaretin var olduğu dönemlerde böyle şeyler çok söylenirdi- bu sözleri söylemesi, bu denli hayasızlaşması pek olağan sayılmasa da diyelim ki oldu. Peki bunları dinleyenlere, dinleyip de yayınlayanlara, bu denli köpekleşebilenlere -çünkü burjuva da olsa kimsede kendi "ulusuna" alev usul böyle sövülmesine kolay katlanmaz- ne demeli? Ne denince, bu başa bu tıraş, böyle uşak ruhlu burjuvaziye, böyle sömürgeci kafalı emperyalist!

Biz yıllardır söyledik, dilimizde tüy bitti. "Kapitalist de olsa bu gidiş gidiş değil, yakında deniz bitecek" dedik. Nitekim deniz bitti ve Türkiye ekonomisi karaya oturdu. Yeniden yüzdürmeye uğraşıyorlar. Mümkün olmuyor. Ve mümkün olmayacak da. Çünkü ekonomi tümüyle emperyalizme bağımlı hale getirildi. Şimdi artık emperyalizm neyi dikte ederse onu yapmaktan başka çare yok yerli tekeli burjuvazi için. Emperyalizm ise "otur oturduğun yerde, geri ekonomik seviyene razı ol, kalkınma'dan filan vazgeç, böyle idare et" diyor. Çünkü sömürücü ilişkilerinin devamı Türkiye'nin -ve diğer bağımlı geri ülkelerin- geri ve bağımlı kalmalarına bağlı. Yani Batı'nın işine böylesi geliyor. Ve üstelik kendisi de evrensel bir krizin hummaları arasında bocalarken Türkiye'yi görecek gözü yok!

Bu böyle gider mi? Hem gider hem gitmez. Türkiye ekonomisi karaya oturdu dedik. Doğrudur. Ancak batmadı. Şimdilik batmıyor da. Ne yeniden yüzebiliyor gemi, ne de batıyor! Elbette bu böyle sürgit devam etmez. Ama oluruna bırakılırsa gemi yıllarca karada oturabilir. Çünkü tekeli burjuvazi sadece varlığını düşünmektedir ve ekonominin bağımlılığını ve geriliğini sürdürmesi mümkün oluyorsa buna çoktan razıdır. Ama bunun ceremesini yabancılara açık söyledikleri gibi emekçiler, çalışan halk çeker. Yani onlar için bu durum "ne ondurur, ne undurur!" Ve durumların en kötüsü de budur. Bu uzun yıllar kuru ekmeğe talim etmek, zulme boyun eğmek demektir.

Çare? Çare bu düzene başkaldırmakta, bu düzeni bizlere dayatanları başımızdan atmaktadır. Baskı, horlanma, açlıktan kurtulmak da buna bağlıdır, "gemi'nin yeniden yüzdürülmesi" de. Çünkü ekonomi şimdikiinden bambaşka temeller üzerinde, başka çok yanlı, karşılıklı eşitliğe dayanan ilişkiler içinde boy atıp gelişebilir. Ve bunu gerçekleştirebilecek olanlar da, çıkarı Türkiye ekonomisini bu günkü geri ve bağımlı yapısının sürdürülmesinde değil, ekonomi serpildikçe bundan nasiplenecek olan işçiler, emekçiler, çalışan halktır. Ve bu doğrultuda ilk hedef bu günkü düzeni zorballıkla sürdüren cuntanın devrilmesi, ilk görev ise cuntayı devirecek demokrasi güçlerinin tek bir anti-faşist cepheye örgütlü mücadeleye seferber edilmesi-dir.

12 EYLÜL SONRASINDA POLİTİK BİRLİK SORUNU VE TSİP'İN...

(IV. sayfadın devam)

ca TSİP'in yayınlarında siyasi birlik meselesindeki gelişmeleri değerlendiren ilk yazı budur. Ama açıkça görüleceği gibi -tüm olumsuz şartlara rağmen- bu süre boyunca siyasi birlik meselesinin başta gelen ısrarlı takipçisi olmuştur. TSİP bir sene boyunca meseleye değgin açıklamalarda bulunmuşsa bunun başlıca nedeni konunun gelişmesindeki özgüllük ve TSİP'in bu özgüllük çerçevesindeki yapıcı tutumudur. TSİP bundan böyle de aynı tutumu izleyecektir. Yani siyasi birlik meselesini çözüme ulaştırma yolunda ısrarlı bir takipçi olmak, bu konunun Türkiye proletaryasının önde gelen sorunu olduğunu asla hatırdan çıkarmamak ve emekçi halkın kurtuluşu için böylesine hayati bir önemi olan siyasi birlik meselesinin, geliştirilmesi ve kolaylaştırılması için işçilerin, emekçilerin, marksist-leninist hareketin birliğini özleyen herkesin olumlu katkısını sağlayacak bir tutum izlemek! İşte siyasi birlik meselesini çözüme ulaştıracak biricik doğru yol budur.

AVRUPA KONSEYİ DE CUNTA'YI MAHKUM ETTİ

(Baştarafı XII. sayfa)

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 8. Maddesi ve Avrupa Konseyi Statüsüne aykırılık söz konusudur. Paris'deki Komisyon hazırlık toplantısında Türkiye'nin Konsey'den atılması tartışıldı. Tekrarlayayım, orada çok sayıda insan ve örgütle görüştük. Eğer Türkiye halkını korumak istiyorsak, insan haklarına saygı gösterilmesini istiyorsak, Türkiye Konsey'den atılmamalı. Atılırsa, verilen sözün tutulup tutulmadığını denetleyemeyeceğiz. Türkiye halkının geleceği, Türkiye'nin burada üye kalmasına bağlıdır.

Robert Edwards: (İşçi Partisi- İngiltere)

Geçen bahar Türkiye'de idim. Orada sendikacılarla görüştim. Londra'da eğittiğimiz 8 sendikacı vardı. Onlarla toplu sözleşme görüşmelerinde birlikte olmuştum. Ankara'da şimdi sadece birini bulabildim. Ötekilerin hepsi de hapiste. Görüşebildiğim tek sendikacı da bir süre önce serbest bırakılmıştı. Toplu sözleşme görüşmeleri yapılmıyor, "sen işçisin, sen bir emekçi" deniyor ve bütün bunlar bir Avrupa ülkesinde oluyor. Ben ayrıca Kıbrıs-Britanya Komitesi'nin de başkanım. Kıbrıs konusunda da açtım, ama generaller Atatürkçülükten söz ettiler, milliyetçilik yaptılar. Bu yönetim faşist bir cuntadır. Yunan, portekiz ve İspanyol arkadaşlarım rapor ve önerileri desteklesinler. Bugün hapisler doludur. Hakimlere bile söz hakkı yok, çalışmıyorlar. Faşizmi yaşayanlar bir araya gelmelidir:

Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye ile ilişkileri askıya alma kararından sonra Avrupa Konseyi Genel Kurulu da Ocak toplantısında aldığı kararla Türkiye'deki diktatörlüğe ağır bir darbe indirdi.

Avrupa Konseyi Genel Kurulu'nun kararında Türkiye'nin şu andaki durumunun Avrupa Konseyi ilkeleri ile bağdaşmadığı belirtildikten sonra Konsey Genel Kurulunun:

●Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesini, özellikle siyasi partilerin ve sendikaların ortadan kaldırılmasını, düşünce suçu ile yapılan tutuklamaları, siyasi tutuklulara uygulanan işkenceleri ve kötü muameleleri, sanıkların savunma güvencesi olmaksızın yargılanmalarını mahkûm ettiği,

●Türkiye Hükümetinden siyasi tutukluların serbest bırakılmasını, demokratik ve sendikal örgütlerin yeniden işlev kazanmasını, dinsel azınlıkların eşit işlem görmesinin ve korunmalarının güvence altına alınmasını ve demokratik kurumların yeniden kurulmasını istediği, belirtildikten sonra Türkiye Hükümetine yapılan çağrıda şunlar vurgulanıyor:

●Yeni yapılacak Anayasa'nın, siyasi partiler ve seçim yasalarının Avrupa Konseyi tüzüğüne ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uygun olmasının sağlanması için önlemler alınmalı,

●Yeni Anayasa sonbaharda referandum sunulmadan önce, halk tarafından üzerinde özgürce tartışılması sağlanmalı,

●Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonuna göre hiçbir biçimde uygulanmasına göre yumulayacak olan, özellikle mahkûmlara uygulanan işkence ve kötü işlemler ortadan kaldırılmalı,

●Hapishanelerdeki yaşam koşulları, işkence uygulamaları için bir objektif araştırma yapılması için Uluslararası Kızıllaç Örgütüne gerekli olanakların sağlanması,

●Bağımsız mahkemeler önünde adil bir yargılama hakkının güvence altına alınması, hapishanelerdeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve yasal temellerden yoksun olarak tutuklanmış tüm tutukluların serbest bırakılması,

●Hukuksal esaslara aykırı olarak, ifade özgürlüğünü kaldıran, siyasi partilerin ve sendikaların özgür çalışmalarını yasaklayan tüm mevzuatın iptal edilmesi ve bu hakların güvence altına alınması.

Avrupa Konseyi Parlamento Asamblesi diye anılan Genel Kurul bu istemlerinin yanısıra ayrıca Türkiye'deki insan haklarına yöneltilen saldırılar için Konsey üyesi ülkelerin hükümetlerini "İnsan Hakları Komisyonu"na başvurmaya çağırdı.

Genel Kurul'da 57 delege söz aldı. 7'er dakika ile sınırlandırılan konuşmalarda tüm konuşmacılar Türkiye'yi kınadılar. Bazıları buna rağmen Türkiye'nin Konsey'de kalmasını, bazıları ise çıkartılmasını savundu-

AVRUPA KONSEYİ DE CUNTA'YI MAHKUM ETTİ

lar. Yerimizin darlığı nedeniyle bu konuşmalardan sadece birkaçını veriyoruz:

Mr. Schten: (Hollanda-Hristiyan Demokrat)

İnsan haklarının zedelenmesi sürüyor. Türkiye'deki bugünkü hükümet demokrasiye geçmek için hiçbir şey yapmamıştır. Lozan Antlaşmasının 38. ve 41. maddeleri uygulanmıyor. İnanç ve eğitim özgürlüğü zedeleniyor. Ermeni okullarında müdür yardımcılarını mecburen T.C. Hükümeti tarafından tayin ediyor. Her okulda İslam dini esasları zorunludur. Kiliselerin paraları donduruldu. Kiliselerin tamirleri engelleniyor ve yasaklanıyor.

Antonio Queiros: (Sosyal Demokrat-Portekiz)

Türkiye konusunda Avrupa Konseyinde üçüncü kez tartışıyoruz, ama Konsey'den hiçbir sonuç çıkmıyor. Biz burada dünya demokrasisinin 2/3'ünü temsil ediyoruz. Ama Türkiye'deki işkenceleri, insan haklarının zedelenmesini, politik partilerin ve sendikaların kapatılması nasıl izah edebiliriz. Portekiz'de biz de baskı altında yaşamıştık. Türkiye'deki bu baskıları biz Portekiz halkına nasıl anlatabiliriz? İki anlamlı bir tavır takınamayız. Türkiye'deki baskı altındaki halk bizden bir karar bekliyor. Örneğin: Ecevit, politik demec verdi diye hapse kondu. Salazar rejiminde de kimse politik demec vermezdi. Araştırma heyeti, Türkiye'deki rejimden söz istemeliydi. Anayasa referandumundan söz ediliyor. Partiler olmadan bu anayasa nasıl tartışılır? Politika, politik partilerle yapılır, askerlerle değil. Portekiz'de, "asker kıyıyla dön" sloganı vardı. Ben de askerlerin kıyıyla dönmelerinden yanayım. Ben, Türkiye halkı ile, gençler, öğrenciler ve işçilerle dayanışmamı bildiririm. Askeri rejim, Konseye üye olmamalıdır.

Georg Apenes: (Tutucu-Norveç)

Partiler ve demokratik kuruluşlar olmadan, anayasa tasarısı hakkında halkın fikri nasıl alınacak? Basın özgürlüğü, gerçek örgütlenme olmadan, halkın gerçek görüşleri nasıl yansıtacak? Gerçek demokrasisinin kurulacağı söyleniyor. Buna inanalım mı? Ben Türkiye'ye giden delegasyon üyesiyim. Orada iken bana tutuklu

aileleri, tutukluların serbest bırakılması için bir dilekçe verdiklerini söylediler. Bırakılırsa ne âlâ, ama biz hükümete güvenemeyiz. Sorun, İnsan Hakları Komisyonuna getirilmelidir. Komisyon, Türkiye halkının görüşlerini yansıtmalıdır.

Bayan Rosetta: (Portekiz-Sosyal Demokrat)

Ortak çıkış yolu vardır; anti-demokratik bir ülke, Avrupa Konseyi tüzüğüyle bağdaşmaz. Konsey üyeleri demokrasisinin yeniden gelmesi için yardım edecek, ama nasıl? İki görüş var. 1) Üye kalsın, 2) İlkelerimizi uygulayalım, atılsın. Ekim 1980'de alınan 904 No'lu tavsiye kararı var: Demokrasi güçlendirilsin, insan haklarına saygı, hukuk kurallarına saygı gösterilsin. Hükümet hiçbir şey yapmıyor. Başbakan'ın kendi sözleriyle 50'den fazla kişi terörist oldukları gerekçesiyle öldürülmüştür! Ziyaretimizde sorduk, politika yasasının ne zaman kaldırılacağı söylenmedi. O zaman bu nasıl bir takvimdir? İnsan hakları zedeleniyor, seçimler için söz verilmiyor. Adalet Bakanı, yeni anayasanın ve yasaların çıkacağını söylüyor. Şimdiki yasalar değiştirilecekmiş. Ama seçimle işbaşına gelmemiş Danışma Meclisi, nasıl olur da seçimle işbaşına gelmiş meclisin yaptığı yasaları değiştirebilecek? Portekiz'de Salazar rejiminde bile (demeçleri değiştirilip, kısıtlansa bile) muhalefet adaylarının söz hakkı vardı. Seçim özgürlüğü, partilerin serbest çalışması, basın ve düşünce özgürlüğünün tanınması gerçekleştirilmeden nasıl seçimlere gidilebilir.

Mr. Urwin: (İşçi Partisi A.K. Politik Komisyon Başkanı)

Tartışmamız duyulu oluyor. Biz burada demokrasisin temsilcileri olarak oturmamıza şükretmeliyiz. Ben bir demokrasi savaşıçıyım.

Komite, 7 Ocak'da Türkiye gezisine çıktı. General Evren'le orada uzun süre görüştük. Ben hayatı ve insanları tanıyan biriyim. Sizi temin ederim ki general Evren dürüst bir insandır. Verdiği demokrasi takvimi ineniyoruz. Biz de parlamenter demokrasi ilkelerinin savunucularıyız. Ben şahsen ona 141 ve 142. maddelerin ve 52 numaralı sıkıyönetim bildirisinin kaldırılması çağrısında bulundum. Bana bunun mümkün olduğunu söylediler.

Benim görüşüme göre, eğer politik partiler açılmazsa, çalışmalarını kısıtlanırsa tam demokrasiye değil, yarım bir demokrasiye dönülür.

İnsanlar, her türlü demokratik sistemde her türlü haklara sahip olmalıdır. Danışma Meclisi tartışmalarını sürdürüyor. Bize, Danışma Meclisi'nin danışmalar yapıp Anayasa'yı hazırlayacağı söylendi. Bu verilen söze inanmıyoruz. Bu söz tutulmazsa onlara hatırlatmalıyız.

Eski politikacılarla görüştük. İnsan haklarının ezilmesini tartıştık.

(Devamı XI. sayfada)